

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501572 Administració i Direcció d'Empreses	OT	4	0
2501573 Economia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Clara Aurora Llorens Serrano

Correu electrònic: Clara.Llorens@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

Grups tarda

Equip docent

Pablo Sanz de Miguel

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

L'objectiu de l'assignatura és donar eines a l'alumnat per a comprendre l'empresa des d'una perspectiva sociològica. **Es focalitza en les diverses pràctiques de gestió laboral, d'organització del treball i la producció/servei i en els seus efectes en les condicions d'ocupació, treball i vida. Es dona especial importància a les relacions laborals i a la seva dinàmica de conflicte i cooperació dins de l'empresa.** L'assignatura fa particular referència a la situació actual a Espanya.

Competències

Administració i Direcció d'Empreses

- Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
- Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
- Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
- Demostrar que es coneix l'estructura de les institucions i de l'estat, la seva evolució futura i les conseqüències de possibles canvis per contribuir constructivament en el debat sobre el paper que desenvolupen en les societats actuals.

- Identificar els agents econòmics que configuren una economia, entendre com s'han interrelacionat fins a la data, com s'interrelacionen actualment i predir comportaments futurs en funció de noves circumstàncies i de la seva influència en una empresa concreta.
- Identificar millores en el procés intern de gestió per estimular la productivitat de les empreses.
- Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
- Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
- Treballar en equip i ser capaç d'argumentar les propostes pròpies i validar o refusar raonadament els arguments d'altres persones.
- Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el paper de la regulació en l'ocupació a Espanya.
2. Aplicar l'anàlisi sociològica a les estructures socials actuals.
3. Avaluar les interrelacions entre empresa i ocupació.
4. Capacitat de comunicació oral i escrita en català, castellà i anglès, que permeti sintetitzar i presentar oralment i per escrit la feina feta.
5. Capacitat de continuar aprenent en el futur de manera autònoma, aprofundint els coneixements adquirits o iniciant-se en noves àrees de coneixement.
6. Demostrar iniciativa i treballar autònomament quan la situació ho demani.
7. Identificar possibilitats de millora de les relacions laborals.
8. Interpretar els principis bàsics de la sociologia.
9. Mostrar una motivació per la qualitat de la feina feta i una sensibilitat per les seves conseqüències en el medi ambient i en la societat.
10. Seleccionar i generar la informació necessària per a cada problema, analitzar-la i prendre decisions partint d'aquesta informació.
11. Treballar en equip i ser capaç d'argumentar les propostes pròpies i validar o refusar raonadament els arguments d'altres persones.
12. Valorar el compromís ètic en l'exercici professional.

Continguts

- 1. Taylorisme i fordisme**
- 2. L'enfocament sociotècnic i la producció lleugera**
- 3. Formes de flexibilització de la jornada laboral**
- 4. Formes de flexibilització contractual**
- 5. Flexibilització en l'organització de la producció i el servei.**
- 6. Processos de negociació col·lectiva.**
- 7. Treball, treball assalariat i mercat laboral.**
- 8. Noves formes d'acumulació?. Noves formes de regulació?**

Metodologia

L'objectiu de l'assignatura és donar eines a l'alumnat per a comprendre l'empresa des d'una perspectiva sociològica. **Es focalitza en les diverses pràctiques de gestió laboral, d'organització del treball i la**

producció/servei i en els seus efectes en les condicions d'ocupació, treball i vida. Es dona especial importància a les relacions laborals i a la seva dinàmica de conflicte i cooperació dins de l'empresa. L'assignatura fa particular referència a la situació actual a Espanya.

L'objectiu de les pràctiques és aprofundir en els punts bàsics de l'assignatura mitjançant la consideració de casos que els exemplifiquen, el treball en grup i el debat amb la resta d'alumnat i professorat. Les pràctiques requereixen treball dins i fora l'aula. La **feina en hores lectives** suposa assitir a la part teòrica, treballar i debatre sobre una determinada qüestió de forma col·lectiva en grups petits i en plenari. El **treball extern** és obligatori i suposa la preparació i la confecció d'un petit informe per escrit de les **pràctiques** que assenyali el professorat, contestant a les preguntes plantejades en base a les conclusions del treball a l'aula i a la lectura dels textos corresponents de la bibliografia bàsica. Serà no avaluable l'alumnat que no hagi presentat les pràctiques grupals i/o el cas individual.

Les dinàmiques específiques de cadascuna de les activitats es detallaran pel professorat al principi de cada una de les sessions.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes magistrals	24	0,96	1, 2, 3, 5, 7, 8
classes pràctiques	21	0,84	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	8	0,32	1, 2, 3, 5, 7, 10
Tipus: Autònomes			
Lectura textos i materials de classe, treball individual i en equip	97	3,88	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

Realització quotidiana de **pràctiques a l'aula en grups de quatre persones** i un cas **individual** basat en les activitats dutes a terme a classe. Les pràctiques grupals suposen el 50% de la nota final, i el cas individual el 50% restant. Per accedir al càlcul de la nota final s'ha d'haver aprovat amb suficiència les dues parts. Serà no avaluable l'alumnat que no hagi presentat les pràctiques grupals i el cas individual obligatoris.

Per aquells estudiants que en l'avaluació hagin obtingut una nota igual o superior a 4 i inferior a 5, hi haurà una re-avaluació. Aquesta re-avaluació estarà programada en el calendari d'exàmens de la Facultat. L'estudiant que es presenti i la superi aprovarà l'assignatura amb una nota de 5. En cas contrari mantindrà la mateixa nota.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats d'avaluació realitzades en el marc de les pràctiques	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Cas individual	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BàSICA:

1. Taylorisme i fordisme

Finkel, L. (1994), "F. W. Taylor: la dirección científica", "La producción en masa", "La tesis de la descualificación: Braverman" y "La tradición del análisis del proceso de trabajo" en Finkel, L. (1994): La organización social del trabajo, Madrid, Pirámide. (TAMBÉ PER A TEMA 2)

Moncada S. y Llorens C. (2007) "Factores psicosociales" y (*) Page A. y García-Molina C. "Ergonomía" en Ruiz-Frutos C. y García A.M., Delclòs J. y Benavides F., (2007): Salud Laboral. Conceptos y técnicas para la prevención de riesgos laborales. 3 a edición, Ed. Masson, Barcelona. (TAMBÉ PER A TEMA 2)

2. Formes de participació directa i de flexibilització funcional.

Prida B. (1988): "Viejas y nuevas formas de organizar el trabajo" en Garmendia y otros (1988) Sociología industrial y de la empresa. Ed Aguilar, Madrid. (TAMBÉ PER A TEMA 1)

Köhler, H-D. y Martín Artiles, A. (2005): "La producción ligera" y "El enfoque sociotécnico y el sistema de producción reflexivo", a Köhler, H-D. y Martín Artiles, A.: Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales, Madrid, Delta.

Sisson, K. (1996): La participación directa en el cambio organizativo. Acortar distancias, ideas y práctica, Fundación Europea para la Mejora de las Condiciones de Vida y Trabajo, Dublín.

3. Formes de flexibilització del temps de treball

Carrasco C. y otros (2003): "Flexibilidad productiva y cambios en los tiempos de trabajo" en Carrasco C, Alabart A, Coco A, Domínguez M, Martínez A, Mayordomo M, Recio A, Serrano M. (2003): Tiempos, trabajos y flexibilidad: una cuestión de género. N 78. Instituto de la Mujer, Madrid, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

VV.AA (2013): La jornada irregular y sus efectos. Dossier. En Por Experiencia núm: 63, pp. 10 a 16. Accesible: <http://www.porexperiencia.com/articulo.asp?num=63&pag=03&titulo=Sumario>

4. Formes de flexibilització contractual

Cano E (2007). "La extensión de la precariedad laboral como norma social" en Sociedad y Utopía. Revista de Ciencias Sociales. Num 29.

Verd JM y López-Andreu M (2016). Crisis del empleo y polarización de las trayectorias laborales. El caso de los adultos jóvenes en Cataluña. Papers, vol 101, n1, pp.5-30. Accesible: <http://papers.uab.cat/article/view/v101-n1-verd-lopez-andreu>

5. Flexibilització en l'organització de la producció i el servei.

Moreno, S; Godino, A; Recio, A (2014): "Servicios externalizados y condiciones laborales: De la competencia de precios a la presión de los tiempos de trabajo". Sociología del Trabajo, núm. 81, pp. 50-67.

Banyuls J y LorenteR. (2010): "La industria del automóvil en España: Globalización y gestión laboral" en Revista de Economía Crítica, nº9. Disponible en http://revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n9/2_Banyuls_Llorente.pdf

6. Processos de negociació col.lectiva.

Martín Artiles, A (2014): 2. Reforma de la negociación colectiva en "Presentación. Transformaciones recientes en el modelo de relaciones laborales". Anuario IET de Trabajo y Relaciones Laborales, Vol. 2, p. 10-17. En: <http://dx.doi.org/10.5565/rev/alet.23>

Pitxer J.V. y Sánchez A. (2008): "Estrategias sindicales y modelo económico español" en Cuadernos de Relaciones Laborales, n 26, Madrid. Disponible en <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA0808120089A/32269>

7. Treball, treball assalariat i mercat laboral.

Breman, J. (2014): El precariado: un concepto espurio. New Left Review, núm 84, pp 143-152.

Standing G (2014): Por qué el precariado no es un «concepto espurio. Sociología del Trabajo, núm. 82, pp. 7-15.

Torns, T., Recio C. (2007): Las desigualdades de género en el mercado de trabajo: entre la continuidad y la transformación. En Revista de Economía Crítica, nº14. Disponible en <http://revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n14/Semimonografico-4.-Torns-Recio.pdf>

8. Noves formes d'acumulació?. Noves formes de regulació?

Martín A. (2008): "¿Modelo social europeo de bajo coste? En Arxius de Ciències Socials, num18. Disponible en <http://www.uv.es/sociolog/arxius/ARXIUS%2018/03.%20MARTIN.pdf>

Recio A. y Banyuls J. Crisis y modelos nacionales de empleo: la experiencia de diez países europeos en la crisis. En Revista de Economía Crítica, nº11. Disponible en http://revistaeconomiacritica.org/sites/default/files/revistas/n11/REC11_7_AlbertRecio_JosephBanyuls.pdf

Bibliografía complementaria

- Prieto C. Trabajo, Género y Tiempo social. Madrid: Hacer - Complutense, 2007.

- Alós-Moner Vila R. Segmentación de los mercados de trabajo y relaciones laborales. El sindicalismo ante la acción colectiva. Cuadernos de relaciones laborales, ISSN 1131-8635, Vol. 26, Nº 1, 2008, págs. 123-148. <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA0808120123A/32270>

- Baglioni, G. y Crouch, C. (1992): Las relaciones laborales en Europa. El desafío de la flexibilidad, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, Madrid.

- Borderías C., Carrasco C., Alemany C. (comps.) (1994), Las mujeres y el trabajo. Rupturas conceptuales, Fuhem-Icaria, Barcelona.

- Cano, E. Formas, percepciones y consecuencias de la precariedad. Mientras Tanto.2004; 93: 67-81.

- Carrasquer P (2012): "El empleo a tiempo parcial: un nuevo rasgo del modelo de empleo español" en Debates sobre el tiempo parcial. Centro de estudios, Investigación e Historia de Mujeres 8 de mayo. Fundación Primero de Mayo. Accesible: http://ddd.uab.cat/pub/artpub/2012/129137/obsmujtrab_a2012m3n7a1iSPA.pdf

- Castillo, J.J. (1989): "La división del trabajo entre empresas", en Sociología del Trabajo n 5. Madrid, Siglo XXI.

- Charron E. y Freyssenet M. (1996): "La "producción reflexiva" en la fábrica Volvo de Uddevalla, en Sociología del Trabajo, n. 27, Madrid, Siglo XXI.

- Coriat, B. (1983), El taller y el cronómetro, Siglo XXI, Madrid.

- Coriat, B. (1994), Pensar al revés, Siglo XXI, Madrid.

- Edwards, P.K. (1990): El conflicto en el trabajo. Un análisis materialista de las relaciones laborales en la empresa, Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.

- Fernández Steinko A. (2001) "El sabor agri dulce de los grupos de trabajo" en Cuaderno de Relaciones Laborales, núm. 18, Madrid. Disponible en <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA01001120257A>
- Härmä M. (2009) El trabajo a turnos incrementa un 40% el riesgo de padecer enfermedades coronarias. Por Experiencia, nº 46. Accessible: <http://www.porexperiencia.com/articulo.asp?num=46&pag=10&titulo=El-Trabajo-a-turnos-incrementa-un-40%-el->
- Harrison, B. (1997): La empresa que viene. La evolución del poder empresarial en la era de la flexibilidad, Barcelona, Paidós.
- <http://www.eurofound.europa.eu/>
- Hyman R. (1981). Relaciones industriales. Una introducción marxista. Madrid, Blume.
- Infestas Gil, A. (2001): Sociología de la empresa, Salamanca, Amarú Ediciones.
- Klein N. (2001). "La fábrica abandonada" en Klein N. (2001). No logo, Paidós, Barcelona.
- Köhler, H.D. (2001): "La máquina que cambió el mundo cumplió diez años. El debate sobre la producción ligera", a Sociología del Trabajo, núm. 41, Madrid, Siglo XXI.
- Köhler, H-D. y Martín Artiles, A. (2005): Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales, Madrid, Delta.
- Lahera A (2006): "¿Hacia una producción enriquecida?: Trabajo en grupo y recualificación en empresas de ingeniería mecánica" en Revista de Antropología Iberoamericana, vol 1, n. 3, Madrid, AIBR. Disponible en <http://www.aibr.org/antropologia/01v03/articulos/010303.pdf>
- Lahera Sánchez A. La participación de los trabajadores en la calidad total: nuevos dispositivos disciplinarios de organización del trabajo. En: REIS, 106, Madrid: 2004.
- Lipietz, A. (1998): "El mundo del postfordismo", a VV.AA.: El libro de las 35 horas, Barcelona, El Viejo Topo.
- Llorens C. (2009) El trabajo a turnos rompe con la concepción del ser humano como ser social. Por Experiencia, nº 46. Accessible: <http://www.porexperiencia.com/articulo.asp?num=46&pag=12&titulo=El-trabajo-a-turnos-rompe-con-la-concepcio>
- Lope A (2014): Negociación en la empresa e individualización: tendencias más significativas de los cambios en la negociación colectiva". Anuario IET de Trabajo y Relaciones Laborales, Vol. 2, 61-65. <http://dx.doi.org/10.5565/rev/aiet.27>
- Maruani, M., Rogerat, Ch., Torns, T. (dirs) (2000), Las nuevas fronteras de la desigualdad. Hombres y mujeres en el mercado de trabajo, Icaria-Antrazyt, Barcelona.
- Miguélez, F. (1995): "Estrategias e ideologías de la flexibilidad", Mientras Tanto, n.60, Barcelona.
- Miguélez, F. y Prieto, C. (1991): Las relaciones laborales en España, Siglo XXI, Madrid.
- Miguélez, F. y Prieto, C. (1999): Las relaciones de empleo en España, Siglo XXI, Madrid.
- Moreno S (2010). El tiempo de trabajo: de la jaula dorada a la libertad azarosa en Cuadernos de Relaciones Laborales, n 28, Madrid. Disponible en <http://revistas.ucm.es/index.php/CRLA/article/view/CRLA1010220299A/32202>
- Obiol S. (2010) Competir por la precariedad. Consecuencias en las condiciones laborales del sector textil y la confección tras su liberalización comercial. Sociología del Trabajo, n 71, pp 45-62.
- Pastor A (2012). "Aproximación jurídica a la reforma laboral" en Newsletter #2 de l' Institut de Estudis del Treball pp. 2-8. Accesible: <http://iet.uab.cat/documents/Newsletters/IETNewsletter2.pdf>

- Pastor A (2014): "La reforma del sistema de negociación colectiva español y sus implicaciones desde una perspectiva jurídica". Anuario IET de Trabajo y Relaciones Laborales, Vol. 2, 35-47.
<http://dx.doi.org/10.5565/rev/aiet.25>
- Pietschmann C (coord) (2009): La calidad del empleo en España: una aproximación teórica y empírica. Economía y Sociología del Trabajo, n. 47. Madrid: Ministerio de trabajo e inmigración.
- Prieto C y otros (2008): Nuevos tiempos del trabajo. Entre la flexibilidad competitiva de las empresas y las relaciones de género. Colección monografías n 255, CIS, Madrid.
- Recio A. (2012). "Cuaderno de depresión 7: Dos mentiras sobre la reforma laboral" en MientrasTanto.e, Boletín nº100. Disponible en <http://www.mientrastanto.org/boletin-100/notas/cuaderno-de-depresion-7>
- Recio, C. (2014): "Paro masivo. Precariados. Descualificados. Otro modelo de relaciones laborales". Anuario 2014. Fundación 1º de Mayo, pp. 117-121 .
http://ddd.uab.cat/pub/artpub/2014/129134/anufunmay_a2014p117iSPA.pdf
- Regini, M. (1992) "Los empresarios frente al problema del consenso", a Sociología del Trabajo, núm. 16, Madrid, Siglo XXI.
- Rubery J. Developing segmentation theory: a thirty years perspective. Économies et Sociétés 2007; 6: 941-64.
- Serrano R (2014). El contrato a tiempo parcial: claves de la reforma de 2013 Por Experiencia, nº 66. En: <http://www.porexperiencia.com/articulo.asp?num=66&pag=12&titulo=El-contrato-a-tiempo-parcial-claves-de-la-re>
- Sisson, K. (1996): La participación directa en el cambio organizativo. Acortar distancias, ideas y práctica, Fundación Europea para la Mejora de las Condiciones de Vida y Trabajo, Dublín.